

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
за пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
лярів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотинів.

Телефон Редакції ч. 1484.
Кonto почт. щадницї ч. 98.704.

РУСЛАН

Християнсько-сусільний дневник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руки ми серце і віра рука“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Становище Німеччини в межинародному положенні.

(*) Боещий похід Балканського Союза проти Туреччини довів балканські держави мимо побід до такого вичерпання сил і утоми, що вони відчувають конечну потребу віддиху. Три з поміж них а іменно Чорногора, Сербія і Болгарія підписали вже розсм з Туреччиною, лише Греція не пристала до того, веде дальшу боротьбу, а навіть намагає ся на власну руку заключити мир з Туреччиною. Отсєє став наглядним доказом, що Балканський Союз не видержав огневої проби, а хоч ще далеко до кінця війни з Туреччиною, а вже починає ся розлад і розтрій поміж союзними державами. Греція починає ворогувати з Болгарією, Сербія раді захопити більшу область, як се виходило з поставленої Балканським Союзом програми національних держав, і за- для того вже тепер між Сербією а Болгарією зарисовує ся недалекий спір, а також союз між Чорногорою і Сербією не буде тривкий.

Коли отже наслідком такого розладу і розстрою в Балканському Союзі положене на Балкані щораз більше запутує ся, становище європейських держав а особливо тридержавного союза в межинародному положенні по-літичнім стає щораз виразніше і ясніше. В німецькому парламенті відбула ся в понеділок 2. грудня велика політична розправа в нагоді балканських подій, а в сій розправі забрав слово також державний канцлер Бетман Гольвег і виголосив промову, которая має спроваджене історичне значеніе. Kōln, Ztg, опірюючи сю про мову, дала своїй передовій наголовок: „Війна чи мир?“ I справді тепер має рішити ся се питане а промова держ. канцлера німецького визначила виразно і ясно становище, яке в рішаючій хвилі займе Німеччина.

Промова німецького канцлера може ріши-ти справу в користь мира успішніше і скор-

ше, як усі галасливі демонстрації мінімізмів миротворців соціал-деміческих і радикальних, бож канцлер заявив зовсім виразно і недвоязно, що в рішаючій хвилі три мільйони німецької армії стануть у підмогу двом мільйонам австро-угорської армії. Грою для європейського міра є бундючна Сербія, котра виступає в неможливими домаганнями і визиває Австро-Угорщину в своїх дневниках так, що сего не стерпіла найбільш миролюбива держава. В сім поступавши числити очи видно на поміч Росії, котра досі нічим не вивела Сербії з того самообмансу, а тим самим також причиняє до можливого заколоту європейського міра.

Австро-сербський спір обходить очи видно лише сі дві сусідні держави і они мають сей спір між собою полагодити. Предмет спору загально відомий і ми вже не оден раз его широко пояснювали. Коли отже Сербія не перестане обставати при своїх домаганнях, коли буде намагати ся захопити в свої руки Адрийське побереже з пристанями (а до того ще не дасть вдоволення задля нарушень межинародного права в поступованню з австр. консулом Прохаскою), то Австро-Угорщина займе Білгород і дальші частини Сербії на схід, щоби приневолити її до залишення своїх бундючих домагань і забагатів. Дуже можливо, що в такім случаю Росія під напором славянофільських загорільців-націоналістів зверне проти Австро-Угорщини своє оружіє. Тоді не мати ме- вже значіння колишні вислівіння Бісмарка про кости поморського гренадера, бо обставини зовсім змінилися. Німеччина має великі і важні інтереси на Балкані і в Туреччині і она не може бути рівнодушною при перестроюванні стану на півострові, але схоже та- кож співділати, канцлер Бетман-Гольвег заявив отже рішучо, що Німеччина на случай оружного звороту Росії проти Австро-Угорщини стане рішучо в обороні свого союзника.

Ант. П. Чехов.

Д а м и .

Федір Петрович, директор народних школ І-скої губернії, що вважає себе чоловіком справедливим і великудушним, приймав раз у себе в канцелярії учителя Временського.

— Не, п. Временський, — говорив він: — відставка невідкладна. З таким голосом, як у вас, годі продовжати учительську службу. Та я він у вас пропав?

— Я холоданого пива, зіпсувши, напив ся... — прошептає учитель.

— Який жаль! Служив чоловік чотири-найцять літ, і нараз така напаст! Лихо знає, задля такої дрібниці доводить ся ломити свою карієру. Щож ви тепер думаете робити?

Учитель вічного не відповів.

— Маєте семю? — спітав директор.

— Жену і двох дітей, ваше превосходи-тельство... — прошептає учитель.

Настало мовчання. Директор встав з поза стола і, хвильючись, перейшов, з угла в угорі.

— Не придумаю, що мені з вами робити! — сказав він. — Учителем ви не можете бути, до пенсії ви ще не дотягнули... а відпустити вас на поталу судьби, на всі чотири сторони, піаково. Ви для нас свій чоловік, переслужили чотирицять літ, а через те нашим обовязком, вам помочи.. Але як помочи? Шо я для вас можу зробити? Вій-

діть ви в мое положене: що я можу для вас зробити?

Настало мовчання; директор ходив і все думав, а Временський, прибитий своїм горем, сидів на краю крісла і також думав. Нарах директор засіяв і навіть пальцями тріснув.

— Дивуйся ся, як то я раніше не пригадав собі! — заговорив він скорі. Послухайте, ось що я вам можу предложить. В найближчім тижні писар у нас в приюті відходить у відставку. Коли хочете, ідіть на його місце! Ось вам!

Временський, що не очікував такої ласки, також засіяв.

— І знаменіто, — сказав директор. Таки нині напишіть прохання...

Відпустивши Временського, Федір Петрович відчув полекшу а навіть вдоволене: перед ним вже не стояла зігнана стать шепчу-чого педагога, і милою для него була съвідомість, що коли предложив Временському вільне місце, то поступив справедливо і по совісти, як добрий і впovні порядний чоловік. Але сей гарний настрій тривав не довго. Коли він вернувся домів і сів обідати, его жена, Настасія Іванівна, нараз пригадала собі:

— Ах, так, мало що не забула! Вчера приїздила до мене Ніна Сергіївна і просила за одним молодим чоловіком. Говорять, що у нас в приюті відкривається вільне місце...

— Так, але се місце вже другому обіцяне, — сказав директор і нахмарив ся. — І ти знаєш мое правило, що я ніколи не даю місць по протекції.

— Я знаю, але для Ніни Сергіївної, гадаю, можна зробити виймок. Она нас як рі-

сею виразною і рішучою заявюю зазначив німецький канцлер ясно становище Німеччини і розвівши тим способом всі обчислення, які робили сербські або російські політики, а за ними також політика тридержавного порозуміння, покладаючи свої надії на непевне вібіто і нерішуче становище Німеччини. І сим разом тридержавний союз, про котрий польські і чеські делегати висловлювали такі сумніви і так різко єго осуджували, показав ся кріпким зaborом і могучою запорукою міра. Секою заявюю розвівши німецький канцлер всі мрії, що Австро-Угорщину можна буде залякати і розвіти тридержавний союз.

Замітно також в промові німецького канцлера, що він бажає для Німеччини запевнити важке слово в будущій політиці. в справах близького Сходу, а „туреччину після заключення міра зберегти як важкий господарський і політичний чинник“. З огляду на мирові переговори, котрі мають рішити про нове розмежене європейських посольств Турсчини, важне в визначені, що Німеччина бажає ненарушити Турсчину в Малій Азії.

Доповненням промови канцлера була річ державного секретаря Кіндерлена-Вехтера про приязні взаємини з Англією, висловлена з таким теплом, якого досі в урядових заявах не бувало. Отсєє вказує на новий уклад межинародних взаємин, а поїздка пруского князя Георгіха до Льондону підготовляє новий зворот в тих взаєминах. Можна сподівати ся, що в найближчих дніх межинародне положене зовсім проясниться.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і працедуваннях нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Огляд часописів.

„Галичані“ пригвожджений лютув, що сам привчинив ся до здемасковання Starorusiščon. Полляки вже таки любують ся в перекручуванні правди. „Діло“ найшло виновника. Предметова розівдка про українську інтелігенцію в польській місії. З радикального табору).

(Дальше).

Можна справді дивувати ся, як редакція „Svata Sloviański“ могла помістити таку напастливу і ненависну статію Гродзіцкого про український рух в Галичині, коли в тім самім листопадовім випуску подала цінну і на певних підставах оперту предметом розвідку, відомого не з одного писання про Україну Леона Василевского п. з. „Inteligencja ukraińska w Rosji“ на 12 сторінок печатних.

Автор обговорює в історичному порядку, як від злуки України з Москвою виспів верстви суспільні на Україні постепенно застачували рідну свою мову, а російський язик з кінцем XVIII. ст. став язиком української інтелігенції в Росії. Сі обставини аж до останніх часів XIX. ст. майже не змінилися з того огляду, мимо відродин українського письменства по виході Енейди Ко-тларевського (1798).

Останні змагання до самоуправи України (звані московськими обединителями сепаратизмом) обрієні ідеовими спадкоємцями Мазепи, звязані з назвою В. В. Капніста (діда бувшого і недавно помершого російського амбасадора у Відні), котрий юзив в тайній протиросійській місії до Берліна, визначного письменника російського і в Історії Русові Полетики (приписувано давній Георгієві Кониському). Що українська інтелігенція послугувала ся тоді і в перших десятках XIX. ст. більше московським

тут, а в канцелярії, — сказав сухо директор, вислухавши єго просьбу.

— Вибачте, ваше превосходительство, але наші спільні знакомі порадили мені звернутися ся саме сюди.

— Гм!.. пробормотів директор, глядач я ненавистию на єго остроносі черевики. — О скільки я знаю, — сказав він: — у вашого отця в майно і ви не бідуете, якож вам потреба, просити ся на се місце? Прецінь платити грошу!

— Я не задля платити, а так.. I все таки державна служба..

— Так.. Мені здає ся, що по місяці вам надоїть та служба і ви її кинете а рівночасно в кандидати, для яких се місце — карієра на ціле життя. С бідолахи, для яких...

— Не надоїть, ваше превосходительство! — перебив Ползухін. — Слово чести, я буду старати ся!

— Директора вивело з рівноваги.

— Позлухайте, — спітав він, згірда підсміхуючися: — чому ви від разу не звернули ся до мене, а вважали потрібним наперед непокоїти дам?

— Я не знат, що се для вас буде немиле, — відповів Ползухін і змішив ся. — Однак, ваше превосходительство, коли ви не придете значіння поручаючим письмам, то я можу вам предложить поручене..

Він вийняв з кишени папір і подав єго директорові. Під порученем, написаним канцелярійним складом і почерком, був підпис губернатора. По всім було видно, що губернатор підписав, не читаючи, щоби лише спекати ся якої небудь наяазливої дами.

язиком, як українським, не можна сего вважати доказом національної несвідомості Українців, як думає автор, (хоч правда, що сьвідомість не була зовсім ясна), але треба приспівати державним обставинам і напором цензури.

Авторови мабуть невідомо, що заведена московським правителством цензура і сино-дальний указ (1721. р.) виступають виразно проти уживання „особого наречія“ (себе то українського язика) в письменстві і в книгах.

Коли отже Костомарів і Куліш в значній частині в наукових творах, котрих не вільно було печатати в XIX. ст. по українським) уживали московщини, також в белетристичній, подібно, як Квітка і Шевченко, то у них перших було також змагання обнажити московську суспільність з українським життям і побитом. Причинилися до того державні і суспільні відносини, подібно, як н. пр. галицькі Русини уживали і уживають деколи польського або німецького язика в своїх писанях. Важкий напір російського правителства, цензура, уряд, школа, навіть народна, церква, вводили насильно московщину і українській інтелігенції трудно було визволити ся так легко з під того гнету і вернутися до своєї рідної мови.

Народна сьвідомість наслідком того затиралися, замрачувала ся і нічого дивного, що в XIX. ст. особливо до 60. рр. проявлялася яко „українофільство“, з головною цікістю графічною. Однак уже в 60-их і 70-их рр. маємо прояву ясної сьвідомості народної між українською інтелігенцією. Вправді М. Костомарів вінів у листах до Володимира Барвицького (оповіщених перед кількома роками в „Руслані“), на єго розвідку печатану в „Ділі“ про „Задачі української інтелігенції“ писав те саме що й в „Основі“, що в Росії українська література має служити лише „для домашнього обіходу“, отже бути популярною для просвіти широких народних верств, а іншу задачу має она в Галичині, де українсько-руську мову допущено до шкіл народних, середніх і університету, до урядів і судів та прилюдного життя, однак вже Куліш почав печатати в Основі відтак в Метії і Правді на українській розвідці укр. мовою і там зазначив широку задачу укр. письменству.

Ясно поставив також українські питаня національне в 70-их роках Іван Нечуй-Левицький в Правді, а також Ол. Кониський в „Зорі“ і в Правді, хоча...

— Нічого робити, піддаю ся... слухаю... — сказав директор, прочитавши порушені і зіткнув. — Вносіть завтра просьбу.. Нічого робити...

І коли Ползухін відійшов, директор цілій віддав ся почуванню обмерзіння.

— Дрань! — шепотів він, ходячи з угла в угол. Таки добив ся свого, негідний, нікчемний підлуга! Гадина! Креатура!

Директор голосно плюнув у двері, за якими сковався Ползухін, і нараз змішився тому, бо в тім самім часі входила до него в кабінет пані, жена управителя камеральної палати...

— Я на хвилинку, на хвилинку... — почала пані. — Сідайте, куме, і слухайте мене уважно. Ну, говорять, що у вас є вільне місце.. Завтра, або нині буде у вас один молодий чоловік, Ползухін...

Дама щебетала, а директор глядів на неї мутними і запомороченими очима, як чоловік, що збирається омліти. Він глядів і усміхався в приличності.

А на другий день приймав у себе в канцелярії директор Временського і довго не рішився сказати ему правду. Він мнявся, мішався і не знає, з чого почати, що сказати. Ему хотілося ся, виправдати ся перед учительем, оповісти ему всю дійсну правду, однак язик запутався, як у пяного, уши горіли і нараз стало обидно і досадно, що доводиться ся ірати таку погану ролю — у своїй канцелярії, перед своїм підчиненим. Він нагло ударив у стіл, підскочив і закричав сердито:

— Нема в мене для вас місця! Нема і нема! Лиштів мене в спокою! Не мучте мене! Відважітесь ся від мене вкінці, будьте ласкаві!

І вийшов з канцелярії.

Переклав **

Л. Василевский в Правді печатав з неясно определеним, становищем национальним і літературним в розвідці „Література російська, великоруська, українська і галицька“.

(Дальше буде).

*) Оду на рабство Капіста (кремпацтво) напечатала петерб. „Основа“ (1881) з нагоди маніфесту царя Олександра II про знесене крепацтва в Росії. — Ред. Русл.

З державної ради.

В палаті послів, під час дальної розправи над бюджетовою провізорією промовляв оноді п. Кльофач, який заявив, що конечна зміна політичного напряму, в цілі скріплення монархії. Критикував становище Австро-Угорщини Сербії. По єго думці Прохаска перебував непоправно і він перший нарушив міжнародне право. Після сего розправи замкнено і вибрано головних бесідників. Головний бесідник „за“ п. Август Грос подякував іменем Німеччини Бетмана-Гольвега за єго ондішну промову і нову вірність Німеччині для Австро-Угорщини. Бесідник впевнив, що Австро-Угорщина на вибір потреби відважиться ся такою самою вірністю.

По промові головного бесідника „проти“ п. Шубрата відіслано бюджетовою провізорією до комісії. Однак уже в 60-их і 70-их рр. маємо прояву ясної сьвідомості народної між українською інтелігенцією. Вправді М. Костомарів вінів у листах до Володимира Барвицького (оповіщених перед кількома роками в „Руслані“), на єго розвідку печатану в „Ділі“ про „Задачі української інтелігенції“ писав те саме що й в „Основі“, що в Росії українська література має служити лише „для домашнього обіходу“, отже бути популярною для просвіти широких народних верств, а іншу задачу має она в Галичині, де українсько-руську мову допущено до шкіл народних, середніх і університету, до урядів і судів та прилюдного життя, однак вже Куліш почав печатати в Основі відтак в Метії і Правді на українській розвідці укр. мовою і там зазначив широку задачу укр. письменству.

На ондішнім засіданні військової комісії поставив п. Каліна (чес. пост. людова партія) внесок, щоби предлогу в справі воєнних повинностей приділити також військовій комісії, а то з огляду на се, що ті предлоги є в звязку з присарами військової служби.

Предс. Погачник заявив, що такий внесок противить ся згоді палати, що предлога в справі військових повинностей буде без якого протесту приділена правничій комісії.

Пп. Фресель (чес. нар. соц.) і Габерман (ческ. автон. соц.) заявили ся за внеском п. Каліни. П. Зайдель (нім. агр.) звернув ся проти внеска. П. Гайлінгер (христ. сус.) предложив, щоби предлогу в справі повинностей взяти з правничої до військової комісії. За тим внеском заявило ся 24 членів комісії. Предсідник заявив, що про сей внесок повідомить предсідника палати і предсідника правничої комісії.

На внесок п. Зайда заявила ся комісія 21 голосами проти 20 взяти на сам перед під наради правительству предлогу в справі запомог для родин вояків на випадок мобілізації.

По промові п. Єржака забрав голос міністер краївської оборони, Георгій Вікторович, що в нагоді підвищення стану війська в 1908 і 1909 р. в Босні, Герцоговині і Далматії постанови закону з 1889 р., на основі которых уділювали запомоги, показали ся недостаточними.

Міністер уділював відтак подрібних вияснень що до способу запомог від сторони держави. Промовляли пп. Зайдель, Габерман і Каліна.

Вчера вела ся в військовій комісії дальної розправи над законом про запомоги. Промовляли пп. Фресель і Дашицький, який заявив, що закон є не до приняття, якщо не наступлять в нім подрібні, дійсні поправки. По промові пп. Лягії і Віварського зазначив звітник Єржака, що ниніша хвиля є за критична, щоби послані причинили ся до припізначення ухвалення закону внесками, ставленнimi в добрій гадці.

Приступлено до подрібної розправи від разу над всіма 14 параграфами.

Міністер краївської оборони ген. Георгій виступив енергічно проти замітів, наче би правительство вводило прилюдну опінію в блуд. Він заявив, що правительство, вносячи сей закон, сповнило свій обов'язок, тому, що його недостача була би кривдою для населення. Якщо знова не все в нім так постановлене, як би сего бажали посли, то бесідник може впевнити, що се стало ся лише з огляду на фінансові держави. Просив, щоби комісія скоро підтвердила закон і вказав, що правительство предлога є о много корисніша для населення, ніж така предлога в Німеччині і Італії.

По промові ще кількох бесідників відложене засідання до 10. год. вечором.

Правничі комісії палати послів радила

над предлогами в справі воєнних повинностей.

П. Реннер (соц.) протестував проти негідного, по єго думці, напору правителства на палату, щоби в трех днях полагодити предлоги, що входять так глибоко в засадниці законі держави і поставив внесок на відложене нараду доти, доки самій палаті не предложить ся подібно умотивованого закона та дослівного перекладу законів, внесених в угорській соймі.

Міністер предсідник гр. Штірк виступив іменем правителства як найенергічніше проти твердження Реннера, наче би правительство фальшивим представлением річи перло палату до полагоди сего закону. На конвенті сенаторів бесідник представив виразно зміст трьох законів. Про лояльність правительства не можна сумнівати ся. Нині розходить ся о важливій справі, о що, що в дусі новочасного ведення війни показує ся конечною річию.

Если предлоги містять рішуче домагання посвяти від всіх сторонництв, то є оправдані в хвиле. Премієр перечить, наче би установлено речинець для ухвалення предлогу. Если п. Реннер як точку виходу своїх виводів приняв дальше сягаючий законодавчий акт угорського законодавства, то премієр мусить вказати, що розходить ся ту о акт самоуправного угорського законодавства. Міністер предсідник підчеркнув ще раз, що правительство далеке від гадки перешкоджати річевим нарадам над предлогом. Мусить заявити ся проти відложения, бо такий внесок противить ся річевим нарадам, які можна перевести протягом певного часу. Приняті внески вказували би, що комісія взагалі не хоче тою справою займати ся.

П. Гітшман поставив внесок на відложене нараду, а п. Віт (соц.) внесок на усунене закону в справі воєнних повинностей з дневної черги. Чеські соціалісти не усуваютися від нарад над предлогом, але всіма дозволеними правильником способами будуть перешкоджати наміреному переформуванню нарад. В поіменному голосуванні комісія всі ті внески відкинула.

Приступлено до мериторичної розправи. По промові звітника п. Штельцля нарада перевернула до слідуючого дня.

На вчерашньому засіданні поставив п. Віт внесок, щоби запрошено одного професора краківського і одного з праского університета в цілі видали опій про закон.

Гр. Штірк заявив ся проти сего внеска, який в голосуванні 14 гол. проти 9, відкинуто.

Шеф секції Шобер уділював подрібних вияснень про постанови начерка закону в справі військового судівництва і дисциплінарної військової влади.

По промовах радника міністерства Цольгера, пос. Гібшмана, Редліча і Штайнгавза відложене засідання до 10. год. відкладено.

На вчерашньому засіданні скарбової комісії, що відбулося в присутності мін. Залеского, поставив п. Штайнвендер внесок, на основі котрого для покриття видатків на службову прагматику, та в цілі достарчена гроші від найконечніші потреби країв, мало бі ся з комплекса фінансових предлог правителства виняти ті, що вже дозріли до безпровідної полагоди, т. є особисто-доходовий податок від тантасів і від горівки. Приняте сего внеска уможливить додержання слов в даного урядникам і достарчить краям грошей хотія на частинне заспокоєння потреб на полі шкільництва.

Вивязала ся довша формальна розправа. Приняті внесок п. Ліхта, щоби приступити до розправи, беручи за основу пропозицію п. Штайнвендера.

Брало участь пп. Діяманда, Абрагамовича і Будзиновського, який заявив, що Руслан з політичних огляда відкидає фінансовий план, тому, що правительство не сповнило своїх обов'язків в справі руського університета і тому що Руслан домагається ся наперед санкції Галичини, особливо виборчої реформи аж тоді санкції країв фінансів згідно переказані сум з державних середників.

П. Функ заповів внесок о iunctum meji введенем в житі нових податків а урядничих законів.

По промові міністра скарбу Залеского і Лукасевича засідання замкнено; слідуюче вині.

Війна на Балкані.

Чотири подїї зарисувалися своєю вагою на підкладі балканської заварухи: заявка канцлера Німеччини Бетмана-Гольвега в німецькій парламенті, що німецька держава готова постоти в обороні інтересів своєї союзниці Австро-Угорщині навіть з оружям руці і то з цілою рішучостю, підписані умови на розему з Туреччиною, Болгарією і Сербією без Греції, справа відокремлення Греції від балканського Союзу через неподписане договору що до розему і наслідком того що раз якіркіше зарисовуючою ся суперечності між Грецією і Болгарією і вкінці предлога англійського правителства в справі скликання конференції великороджавних амбасадорів.

Німеччина стоїть вірно при Австро-Угорщині Vossische Zeitung пише, що в інтересі Німеччини лежить, щоби Австро-Угорщина вийшла з теперішнього переселення з незміненою силою. Сей дневник додає як пояснене до бесіди канцлера, що поодинокі великороджави виступлять зі своїми домаганнями аж тоді, коли будуть звісні мирові договори між воююч

зисала Туреччина, Болгарія, Сербія і Чорногора; Греція не згодила ся на розмір, хиба що Туреччина дофнула бійкіс в Хосі, і Мітилен Яніну.

Протокол розміру підписано передвчера о год. 8. вечором після тексту, запропонованого предсідником собрання Даневом. Містить він слідуючі точки: 1) Армії полишають ся на дотеперішніх становищах. 2) Обложені кріпості не будуть заасмотрені в поживу. 3) Заосмотрене в поживу болгарської армії буде переводжене Чорним морем через Адриянополь, почавши від 10. дня від розміру. 4) Мирові переговори начнуться дні 13. с. м. в Лондоні.

„Berliner Zeitung am Mittag“ доносить, що умовини міра є вже виготовлені і будуть в Лондоні, де зберігається міжнародна конференція, вручені повноважникам чотирьох правителств. Мимо того, що Греція не підписала розмір, возьме участь в лондонських нарадах і вишиле там свого представника.

Дописець „Berl. Tageblatt“ мав в Царгороді розмову з турецким міністром загравничих справ, який незвичайно оптимістично висловлював ся про вигляди на мир. На його думку, мир буде небавком заключений, а Туреччина задержить в своїх руках не лише Адриянополь, але й Солунь.

З Царгорода доносять, що Греція є обурена через те, що її умовини, вчасніше за комуніковані Болгарії, зовсім поминено. Греція застерегла собі 24-годинний реченець що до підписання протоколу; на всякий случай вишиле відпоручників до мирових переговорів.

Царгородська півурядова печать осуджує подію, що Греція не підписала протоколу о розмірі і бачить в сім доказ недостачі згоди Греції із балканським Союзом. Туреччина буде дальше вести війну проти Греції доти аж она змінить своє становище. Греція робить підписане протоколу зависими від відання Яніни (де є близько 60.000 турецкого війска) і острова Хіос, де ворожі кроки дальніше тривають, а також від занесення блокади.

Протокол розміру звучить слідуючо: щоби уможливити мирові переговори повноважники Туреччини, Болгарії, Сербії і Чорногори годяться на розмір на необмежений час. Коли би обі сторони не згодилися на умовини міра і оставала конечність дальнішого ведення війни, то обі сторони мають на 48 годин наперед повідомити про воєнні кроки. Нейтральні області визначають генеральні штаби обох сторін. Щоби усталити єї області, Чорногорії пішли окремих відпоручників до Скутарі, Болгарії до Адриянополя, а Сербії до західної армії. Там порозуміють ся і відпоручники з турецкими відпоручниками.

Предсідник собрання Данев і міністр скарбу Теодоров виїхали вчера з головної квартири і повертають до Софії, після чого будуть іменовані відпоручники до заключення міра. Російський посол повідомив урядово-чорногорського короля, що великороджави згодилися піддати ревізії мир між Туреччиною і балканськими державами, як лише буде заключений. Такі самі заяві зложив російський посол в Царгороді.

„N. W. Abendblatt“ доносить, що міністерство загравничих справ одержало вже предлогу англійського правителства в справі конференції амбасадорів. Предлогу єю приято у Відні прихильно. Ся конференція не рішала би обовязуючих постанов, лише була би нарадою для взаємного порозуміння. Показалося, що події випереджують часто дипломатичні ноти, бо дипломатичний апарат є тяжкий, а через те й лихий.

Так прим. Чорногора випередила свою акцію дипломатичні кроки. Сю невластивість має усунути конференція амбасадорів. Очевидно Віден постарається о се, щоби інтереси Австро-Угорщини не потерпіли на цій конференції. Конференція амбасадорів буде імовірно радити рівночасно з мировими переговорами.

Австро-сербська задирка.

„Koeln. Ztg.“ доносить з Софії, що Болгарія бажає мирової полагоди спору між Австро-Угорщиною і Сербією і працює в сім днів.

„Бірж. Відомості“ пишуть, на основі дипломатичних інформацій, що Росія, як попереднотак і тепер посостяє опрощанням домаганням

Сербії, але радить її полагодити справу в мирний спосіб.

Дописець „Daily Telegr.“ доносить з Білгородом, що розумний історик мусів би дивувати ся глупоті білгородського кабінету. Коли заяву Пасича, що Сербія за всяку ціну мусить одержати порт над Адриятіком, треба уважати як немінне рішення білгородського кабінету, то період слів минув безвозвратно, а Европа буде мусіти знова працювати над умісненем задирки. Герхольд, уособлене помірковані, бажає удержання мира і від самого початку робив рікні уступки, але що до порту Сербія мусить безуспішно уступити і то скоро. Сербія віневає, що Росія стоїть по її стороні, але урядова Росія з певностю не підіре (?) домагань Сербії. Імовірно, коли Сербія проголосить урядово овладу котрогось з адрийських портів, то Австро-Угорщина запротестує проти цього і зажадає безприволочкої відповіді, а коли її не одержить, приступить сейчас до дії. Не є імовірне, що прийде до овлади Білгорода і інших міст на схід від Білгорода положеніх. Вкінці дописець сеї часописи доносить, що знає в певного жерела, що звіт Прохаски оправдував би домагання Австро-Угорщини що до винагороди.

Два будапештські дневники „Budapesti Hirlap“ і „Az Ujság“, які стоять близко правителства, стверджують, що терпеливість монархії єже вчіріана і трудно дальше знати сербські провокації. „Bud. Hirlap“ додає до цього, що монархія не може й на дальніше знати сих великих господарських переселень, до яких приневолена від 30 років. Радше було б вказане справу в Сербію рішучо поладнати.

„Wien. Allg. Ztg.“ доносить з Земуна, що мимо урядових заперечень Сербії, піднімев дівізію Дріва відкликано з поля бою, а перша і третя дівізія находяться в дорозі з Монастира до Білгорода.

„Pester Lloyd“ виступив вчера в інспірованій статті дуже остро про Сербію.

„N. fr. Presse“ дізнається з дипломатичних кругів, що відношенню Австро-Угорщини до Сербії від тіжня відомо не змінилося. Сербія числила на евентуальну поміч Болгарії проти Австро-Угорщини. Росія додріжує вправді в Білгороді помірковані, але до сії пори не повідомила Росія Австро-Угорщину, як далеко признає сербські домагання оправданнями. За те російська печать одноголосно підтримує Сербію. „Birj. Vědom.“ пишуть, що відносили між Росією і Сербією в такі, як між Австро-Угорщиною і Німеччиною. Рівно ж російський посол в Білгороді юдить Сербів проти Австро-Угорщини.

„Reichspost“ містить таку депешу з Земуна: Білгородський дописець париського „Matin-a“ доносить дні 30. листопада, що Сербія під впливом Росії наміряє уступити в справі портів. Саме тепер заявив сербський міністер рільництва представник дневника „Правда“, що відомість дневника „Matin“ є відомкою, бо сербське правителство рішучо не думає уступити зі свого твердого становища в справі портів. Порт Драч творить для Сербії у словину биту sine qua non. „Az Est“ доносить з Земуна, що сербське міністерство війни відкликало половину дівізії Дріви з поворотом до Білгорода. Щоби уникнути переполохи військо се висаджено в вагонів о 2 годині дороги до Білгорода. Крім того міністерство війни візвало з поворотом з Монастира першу і третю дівізію, які також вернуться до Білгорода. Окрім того утворено ватаги ворожобників.

Із сербської сторони довідується дописець „Daily Tel.“, що Сербія в останній хвилі, під натиском обставин була би готова промінити Драч на Сан Джовані ді Медуа.

Урядовий сербський дневник „Самоуправа“ оголосив статтю в балканській справі, яка дає до зрозуміння, що Сербія в справі альбанської самоуправи і в справі адрийського порту не думає усувати ся від рад великороджав.

Вчера розійшлася у Відні чутка, що звіт про аферу консула Прохаски в Прізрені буде оголошений в найближчих дніх військовими властями. Урядово доносять, що консул Едль з Прохаскою удалися з Скоп'є до Прізрену.

Альбанська справа.

„N. W. Tagbl.“ доносить, що триділовий союз ніколи не згодиться, щоби са-

моуправна Альбанія найшла ся як ленна держава під зверхністю і контролю балканського союза.

„N. fr. Presse“ доносить з Триесту, що вчера прибуло до Триесту богато визначних Альбанців з Драча. Заявили они, що губернатором в Драчу, який представляє тимчасове правителство Альбанії, є тепер Гамід бей, вибраний однодушно на сей уряд. Альбанці протестують проти овлади альбанських міст Сербами. Ся сама часопис пише, що російський посол в Царгороді заявив великому везирю, що Росія не могла би признати независимості Альбанії, бо Альбанія була би австро-угорською доменою. Що найважче Росія могла би признати самоуправу Альбанії під обезпекою всіх великороджав. Великий везир розглядає начерк розвязання альбанського питання на відрізок Східної Румелії. До аг. Стефа доносять з Вальонії: Австро-угорський і італійський консул впевнили Ісмаїла Кемала пашу, що їх правителства, які все мали як найбільшу симпатію для альбанського народу, тепер також виявляють як найбільше заинтересовані для независимого розвитку Альбанії її уділіть єму моральної підтримки.

Львів, дні 2. грудня 1912.

Ц. к. Намісник
Бобжинський.

— Справа українського університета. З Відня доносять: На основі одноголосної ухвали українського Клубу п. К. Левицького предложив міністри прославити дрови Гуссарекови таку письменну заяву: Предложена українському Союзові зі сторони правителства нова формула цісарського відручного письма в справі українського університета в теперішній формі є не до приняття, мимо цього український Союз, щоби дати змогу до скорої полагоди справи українського університета ухваливши приступити до переговорів на основі тієї формулі.

Як доносять, оптимістичні вісти часопису в справі університета не відповідають дійному станові річки. Мимо певного зближення є ще значні ріжниці. Конференція обговорює вихідних професорів буде могла відбутися аж в слідуючому тижні.

— Москвофільські зрадники при роботі. До численних арештів москофільських діячів за зрадницьку службу в хосеї Росії прибуває нова велика афера: В Дрогобичі арештовано вожда тамошніх москофілів капітана Курика і одного ученика 8-ї класи гімназіяльної вихованки русофільської бурси, під замітом шпигунства.

Судьба Марущака, Курика і ціліх десятків русофільських шпигунів в останніх двох тижнях виказує основно, що російські апетити на Галичину дійшли вершина. Русофіли агітують вже й між простолюдем, щоби зрадило Австро-Угорщину на случай війни в Росію, тому обов'язком галицької суспільності пильнувати русофільських діячів.

— Лихий примір дали галицькі Русини своїм братям в Америці. Не раз, не два наші провінціональні товариства лучили при обході пам'яті Шевченка концерт з гулянем. То само маємо тепер в Америці. Музичне тово-ім. Лисенка в Новім Йорку оповістило в американському „Свободі“ на день 26. листопада в пам'ять М. Лисенка „перший великий концерт з балем“. Муринн також гуляють в честь своїх померлих героїв.

— Архієпископ предсідником республіки „Парламент республіки Гайті“ (Сан Домінго) вибрав на місце уступившого предсідника Елядія архієпископа Нуеля. Вибір архієпископа предсідником республіки принесли всі сторонництва призивно і перестали між собою ворогувати, щоби новому предсідникові улекшти управу краєм. Архієп. Нуель має 50 років, родився на острові Гайті, а від 1906. р. в архієпископом в Сан Домінго.

— Скутарі і Адриянополь відіхнули. Наслідком розмежу межа Туреччину а балканським союзом (з війском Греції) перервано також облогу Адриянополя і Скутарі. З Царгорода доносять, що для мешканців обох міст приготовляється поживу, а також дозволено мешканцям винести ся з тих міст, хто куди хоче. Що сі обложені міста так довго удержалися перед наступами ворогів, мають завдячити не лише хоробрості залоги, але і богатим присасам амуніції і поживи. Телеграми доносять, що до Скутарі склонилося багато турецьких

На поля бою

після підписання розміру нема нічого за-мітного. Лише Греки дальніше оперують, особливе на горбі Галліополі.

НОВИНКИ.

— Календар. В пятницю: руско-кат.: Амфілоха; римо-кат.: Николая. — В суботу: руско-кат.: Наума; римо-кат.: Ісидора.

редин в околиці. Видно, що они привезли з собою богато поживи і тому їх приято. Під час облоги коменда кріпості з тактичних причин не могла нікого з міста випустити, бо попавши в руки ворога, міг би зрадити, що в кріпості є ся. Хто отже лишив ся в Скутарі чи в Адрианополі на час облоги, а не мав що їсти, діставав харч військовий, очевидно скупий, о стілько, щоби не вмерти з голоду. Тепер Скутарці і Адрианопольці відтікнуть і не оден з них, що не належить до залоги, користуючи з роземного дозволу, винесе ся з родиною чим скорше з міста перед обавою дальшої облоги на випадок розбиття мирових переговорів.

Англійські суфражистки дають знова про себе чути. З Лондона доносять, що поліція в Агерден викрила під час перешукання салі, в якій мав промовляти вечером на зборах лорд Георг — остаючу в зносинах з суфражистками дівчину, при якій вайдено бомбу. Дівчину сю і дві суфражистки арештовано. — В Лондоні відбула ся однією перед поліційним судом розправа проти кількох суфражисток. Коли судия відложив розправу, одна з обжалованіх зняла з ніг черевики і поспіла однією судью, а другим прокуратором. — На однім з лондонських двірців якася суфражистка, підозрююча, що має перед собою канцлера лорда Георга, кинула ся з нагайкою на пастора і діймаючи єго покалічила.

Відомий ворожобі в Севастополі. «Русське Слово» доносять, що дні 24. м. м. розстрілено в одній із фортець твердині Севастополя, недалеко херсонського монастиря, ось яких моряків, засуджених на смерть за участю в війні заговорі в чорноморській флоті: Доля, Гаврилова, Литвинова, Ловинського, Доганенка, Сорокіна, Трушцилова, Вреніка, Величка і Вовкова. Загалом розстрілено отже 11 моряків, а 5 інших засуджених замінили командант чорноморською флоти, адм. Ебенгардт кару смерті на тяжкі роботи без речинца. З припоручення міністра маринарки вичернено в лісті чорноморської флоти 409 моряків в віаслідок викриття їх зносин з заговорниками і вислано всіх до ревельської і владивостоцької пристані, де будуть кінчити свою службу на тамошніх кораблях.

Міністер, що замітає улиці. В Чорногорі настали від якось часу зелені снігові. Місцями упав сніг до 2 метрів високо, в наслідок чого всяка комунікація дуже утруднена. Перед кількома днями застрия в снігах почтовий самоліт в дорозі з Катаро до Цетинії. А що мужчини наві в Чорногорі майже нема, візвано до згортання снігу на улицях Цетинії жінки і діти. Роботи се додглядає сам міністер внутрішніх справ, а щоби дати добрий примір і помочи в праці, бере пан міністер сам за лопату та чистить улиці міста.

Оповітні.

— З Товариства „Просвіти“. (Курси висшої освіти. Дар 8. грудня). Справа курсів висшої освіти, які вже цього року мають війти в життя у Львові і в Рогатині, починає інтересувати ширший загал. Доказом сего засідання вісімкох секцій, що відбулися рівночасно в комітатах Тов. „Просвіти“ в неділю дні 1. грудня. В нарадах взяло участь поверх 40 фахових людей з усіх галузей наук, які мають ся вести на курсі висшої освіти. Секції були такі: I. Українська філологія. II. Історія. III. Географія і природознавство. IV. Правнича. V. Народне господарство. VI. Лікарська. VII. Організаційна. VIII. Технічна. Учасники кождої секції обговорили докладно свій предмет, овратили предмет специальності і визначили до них пооднакові прелегенси. З зайтересовані і добору прелегентів належить надіяти ся, що виклади на курсі висшої освіти у Львові осiąгнуть вповні свою ціль. Треба тільки, щоби ними заінтересувався ся наш загал і в одної стороні не поскупив яків із собою ціль в день 8. грудня, а в другої стороні повідомив про се наше селянство, захочуючи его до найчисленнішої участі.

Робота коло торжественного обходу дні 8. грудня в новім розгорі. Велике число філій „Просвіти“ заповіло на 6., 7., 8. і 9. грудня загальні збори або просвітні віча, на яких буде виголошений реферат „Історія Тов. „Просвіти“ і її найблизша задача курси висшої освіти“. Канцелярія Тов. „Просвіти“ висилає листи на адреси поодиноких осіб і Товариству до виборання жертв. У Львові на

день 8. грудня заповіджено на год. 6-у вечером виклади по всіх читальнях „Просвіти“ і Товариства. Рівноож по всіх читальнях львівського повіту відбудуться виклади і зарадити ся збирки на дар „Просвіти“.

— З Відбулося Товариства „Бурса св. Миколая“ в Перемишлі. Надзвичайні загальні збори в ділі дочовняючого вибору кількох членів Відбулося, а також ухвалення прелімінарія і звязаних з ним справ відбудуться ся дні 20. грудня о 7 згідно 8. годині в салі „Рускої Бесіди“. — Віділ.

— З Дирекції ц. к. рускої гімназії в Перемишлі. Останні дві інформаційні конференції для родичів і домашніх надзирапелів відбудуться ся: дні 8. грудня, с. в в неділю від год. 10 $\frac{1}{2}$ до 11 $\frac{1}{2}$, і дні 20. грудня с. в в пятницю від 12 $\frac{1}{2}$ год. до 1 $\frac{1}{2}$. В місяцях січні і люті нема таких конференцій. — Дирекція.

— З Бережан доносять нам: Дні 17. грудня відбудеться заходом Тов. „Бережанський Боян“ святоточна академія в честь б. п. М. Лисенка з такою програмою: 1) Лисенко: Жалібний марш, міш. хор в оркестрою. 2) Святоточна промова — др. А. Чайковський. 3) а) Бетговен: Adagio; б) Моцарт: Marche religieuse, сальонова оркестра. 4) а) Ми заспівали; б) Коли розлучаються ся, дует сопрана і баса, Вп. Бачинські. 5) а) Ой наступає; б) Ой щож бо то за ворон, муж. хор. 6) а) Лисенко: Як би мешаві черевички; б) Гунот: Ave Maria, сопр. сольо, Вп. П. Бачинська. 7) а) Лисенко: Moment des desespoir; б) Гендель: Largo, сольо, оркестра. 8) Лисенко: Мені однаково, баріт, сольо, Вп. Галії. 9) Моцарт: Requiem. N. II. Dies irae (міш. хор). N. III. Tuba mirum (сольо, квартет), N. VII. Lacrimosa (міш. хор),

— З зелінниць. Дні 6. грудня 1912. о 9. год. відбудеться в товарищах магазинах станиці в Ярославі прилюдна ліцитація невідобраних товарів, як: цукорки, чоколяд, горівка, чаї, зелінні посудини, машина до шиття, оліва, січкарні, сукно і т. п., о скілько до того часу їх не викуплять.

Телеграми

з дні 5. грудня.

Будапешт. Угорський сойм полагодив в другому читанні без розправи предлогу в справі військових повинності, в справі достави коней і підвод і закон про контингент рекрута на 1913. р. Третє читане тих законів відбудеться ся нині.

Будапешт (ТКБ). Супроти поширювання чуток, заявляють з мірдатної сторони, що в законі в справі воєнних повинностей містить ся лише уповажнене для правительства на введені в данім випадку мораторії, від сего випадку ми ще однак дуже далеко.

Сараєво. На онодішнім засіданію боснійського сойму вела сербська опозиція крикливу обструкцію, щоби перешкодити ухваленю предлоги в справі зелінниць. Коли предсідник візвав пос. Ванкаса, як звітника комісії, щоби виголосив реферат, підняв ся пос. Сріг (Серб) і почав відчитувати протест. Рівночасно підняла опозиція оглушаючий крик, свистала і трубила. Предсідник перервав засідане; пос. Сріг читав свій протест даліше.

По перерві прійшли до бійки і межи більшостю з Сербами. Після нової перерви звітник подиктував стенографам свою промову, бесідники врекли ся голосу, вкінці предлогу серед великої бури ухвалено. — Опозиція при кінці засідання відспівала сербську пісню.

Відень (ТКБ). Бар. Шорінгер жертвуєв 500,000 K на австрійський Червоний Хрест.

Берлін (ТКБ). Румунський наслідник престола відіїхав до Букарешти.

Кобдо (Пет. Аг.). Населене заалармоване вістями про зближення китайського війска. Російський відділ досі не прибув.

Петербург (ТКБ). З причини реорганізації маринарки і розвою морських сил побільші царські заряджені числом віцеадміралів на 18, а число контрадміралів на 29.

Царгород. Порта оповістила урядово про розум з Болгарією, Сербією і Чорногорою, і про дальнє ведене війни з Грецією.

Перший відділ з цікавою для Адрианополя виїхав звідси нині рано.

Візит І. Хмельницького до Київа.

Чудова репродукція сего класичного твору, яко цвіт репродукційної хромолігографічної штуки, вийшла вірно після оригіналу в природних красках. Чар красок викликав подив у найвибагливіших знатоків, які надсилають нам численні призначення. Се високо артистична окраса кождої хати і сальону, одніка річ, що надає ся на інтелігентний дарунок для знакомих. Історію осіб виступаючих на тім образі долучає ся до кождої посилки. Величина картини 90×76 см. сальонове видане К 10.— люксусове К 16.—, висилка К 20.—. На ждана достарчая ся рами по власних коштах в цінах; сальонові К 12.—, дубові К 16.—, золоті К 16.—, магоньові К 20.—, плюшові К 20.— вже зі склом і порядним опакованем.

Замовлення слати на адреси: Іван Павлик або М. Кривецький, Львів, Ринок 10, а також Тов. „Сокіл-Батько“, Львів, Руска 20.

Люксусове видане на вичерпані; замовляти лише на висше подані адреси.

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ ДОСТАВА“

Львів, ул. Руска 20, — Станіславів, ул. Смольна Перемишль, Ринок 26.

Удержані найкращі вибір всіх церковних річіч. — Злучила найлучших артистів для виготовлення іконостасів, престолів, кивотів і др. Приймає у Львові золочена чаша і всякі направки. Задана досі загальні призначення. 366(80cc)

Брошуро:

Йосиф II. чи Ян Казимир?

(з нагоди святкования минимо 250-літньої річниці ествовання Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Музичні струменти як скрипки цитри, кларнети, труби, мандоліни і т. д. а також ровери та прибори до тихож, поручас по дешевших цінах як деянде: Укр. висилковий дім „ОРКАН“ Львів, Коперника 18. Соколам і Січам, ученикам і учительям великий опуст. Також на 388(20)

Асекуруйте своє майно від огню

В „Дністр“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на слічай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добрить цілого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в русіні товаристві взаємних обезпечень

„Дністер“

Нема жадного іншого руского товариства асекураційного, тільки один

„Дністер“

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпечення селянських будинків,

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„Дністер“ опінє та виплачує школи по оғні скоро і ретельно, а до комісії запрошувє все двох господарів на оцінителів.

„Дністер“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністру“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаємного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1911 року 3.353.305 корон.

„Дністер“ приймає обезпечення на жите у всіх догідних комбінаціях (на дожитя, посмертні капіталі, посаги, ренти).

В „Дністру“ можна обезпечати від крадежі з вломом движимості всякої роди, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаємних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім дому ул. Руска ч. 20.

Ол. Барвінський: Значів українсько руского народу для Австро-Угорщини (перекл. розвідки в Oesterreichische Rundschau з 1. мая 1912 річі 20 сотиців. Дістати можна в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Рух зелінничих поїздів

обов'язуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середньо-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означенні грубим друком. Години нічні від 600 вечером до 559 рано означенні підчеркнені чисел мініутових.

Візіт зі Львова